

ΓΙΟΚΟ ΟΓΚΑΟΥ

Η αστυνομία της μνήμης

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΧΙΛΑΝΤΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΓΙΟΚΟ ΟΓΚΑΟΥΑ

Η αστυνομία της μνήμης

μυθιστόρημα

Μετάφραση

ΧΙΛΑΝΤΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία
Γιόκο Ογκάουα, *Η αστυνομία της μνήμης*
Copyright© 1994 by Yoko Ogawa
Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.
(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2020
Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη,
Αθήνα, Δεκέμβριος 2020
ISBN 978-960-16-8978-4

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,
ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

1

Μερικές φορές αναρωτιέμαι τι απ' όλα όσα χάθηκαν στο νησί εξαφανίστηκε πρώτο.

«Τα παλιά χρόνια, πριν γεννηθείς, υπήρχαν πολύ περισσότερα πράγματα εδώ» μου έλεγε συχνά η μητέρα μου όταν ήμουν παιδί. «Διαφανή πράγματα, ευωδιαστά πράγματα... παλλόμενα, λαμπερά... υπέροχα πράγματα που δεν μπορείς καν να τα φανταστείς.

»Είναι κρίμα να ζουν εδώ άνθρωποι που δεν μπόρεσαν να φυλάξουν τέτοια θαυμάσια πράγματα στην καρδιά και το μυαλό τους, αλλά έτσι είναι η κατάσταση σ' αυτό το νησί. Συνεχίζουν να εξαφανίζονται πράγματα, το ένα μετά το άλλο. Δε θα αργήσει να συμβεί ξανά» πρόσθεσε. «Θα το δεις και η ίδια. Κάτι θα εξαφανιστεί από τη ζωή σου».

«Είναι τρομακτικό;» τη ρώτησα αγχωμένη ξαφνικά.

«Όχι, μην ανησυχείς. Δεν πονάει και δε θα νιώσεις ιδιαίτερη θλίψη. Ένα πρωί απλώς θα ξυπνήσεις και κάτι θα έχει τελειώσει πριν καν το συνειδητοποιήσεις.

Ξαπλωμένη, ακίνητη, με τα μάτια κλειστά, τ' αυτιά τεντωμένα, προσπαθώντας να νιώσεις τη ροή του πρωινού αέρα, θα αισθανθείς πως κάτι έχει αλλάξει από το προηγούμενο βράδυ και θα καταλάβεις ότι κάτι έχασες, ότι κάτι εξαφανίστηκε από το νησί».

Η μητέρα μου μιλούσε έτσι μόνο όταν ήμασταν στο στούντιό της στο υπόγειο. Ήταν ένα μεγάλο, βρόμικο δωμάτιο με ανώμαλο πάτωμα, χτισμένο στη βόρεια μεριά του σπιτιού, τόσο κοντά στο ποτάμι, που ο ήχος του ρέματος ακουγόταν καθαρά. Καθόμουν σ' ένα μικρό σκαμπό προορισμένο ειδικά για μένα, καθώς η μητέρα μου, η οποία ήταν γλύπτρια, ακόνιζε μια σμίλη ή γυάλιζε μια πέτρα με τη ράσπα της και μιλούσε με την ήρεμη φωνή της.

«Το νησί ξεσηκώνεται μετά από κάθε εξαφάνιση. Οι άνθρωποι μαζεύονται παρέες παρέες στον δρόμο και μιλούν για τις αναμνήσεις τους από το πράγμα που χάθηκε. Υπάρχει θλίψη και κάποια πίκρα, προσπαθούμε να παρηγορήσουμε ο ένας τον άλλο. Όταν το αντικείμενο που έχει εξαφανιστεί είναι υλικό, συγκεντρώνουμε τα ενθύμια για να τα κάψουμε, να τα θάψουμε ή να τα ρίξουμε στο ποτάμι. Καθώς όμως δε γίνεται κανένας μεγάλος σαματάς, η όλη υπόθεση τελειώνει σε λίγες μέρες. Πολύ σύντομα τα πάντα

επανέρχονται στη φυσιολογική τους κατάσταση, σαν να μη συνέβη τίποτα, και κανείς δεν μπορεί πια να θυμηθεί τι ήταν αυτό που εξαφανίστηκε».

Υστερα έκανε ένα διάλειμμα από τη δουλειά της και με οδηγούσε πίσω από το κλιμακοστάσιο, σ' ένα παλιό ερμάρι με πολλές σειρές από μικρά συρτάρια.

«Εμπρός, άνοιξε όποιο θέλεις».

Για μια στιγμή συλλογίζομαι τι να διαλέξω, εξετάζοντας τα σκουριασμένα οβάλ χερούλια.

Πάντοτε δίσταζα επειδή ήξερα τι είδους περιεργα και συναρπαστικά αντικείμενα υπήρχαν μέσα. Εκεί, σ' αυτό το μυστικό μέρος, η μητέρα μου έκρυβε πολλά από τα πράγματα που είχαν εξαφανιστεί από το νησί στο παρελθόν.

Όταν τελικά έκανα την επιλογή μου και άνοιγα ένα συρτάρι, εκείνη χαμογελούσε και ακουμπούσε το περιεχόμενο στην απλωμένη μου παλάμη.

«Αυτό είναι ένα κομμάτι ύφασμα που λεγόταν “χορδέλα” και εξαφανίστηκε όταν εγώ ήμουν επτά. Το χρησιμοποιούσες για να δέσεις τα μαλλιά σου ή για να στολίσεις μια φούστα.

»Και αυτό λεγόταν “κουδουνάκι”. Κούνησέ το λίγο, βγάζει όμορφο ήχο.

»Α, διάλεξες ωραίο συρτάρι σήμερα. Αυτό ονομά-

ζεται “σμαράγδι”, και είναι το πιο πολύτιμο πράγμα που έχω εδώ. Είναι ενθύμιο από τη γιαγιά μου. Τα σμαράγδια είναι όμορφα και τρομερά πολύτιμα, και κάποια εποχή ήταν τα ακριβότερα πετράδια στο νησί. Αλλά η ομορφιά τους έχει πλέον ξεχαστεί.

» Αυτό εδώ είναι λεπτό και μικρό, αλλά είναι σημαντικό. Όταν ήθελες να πεις κάτι σε κάποιον, το έγραφες σ’ ένα χαρτί και κολλούσες αυτό το “γραμματόσημο” πάνω του. Στη συνέχεια το παρέδιδαν εκ μέρους σου οπουδήποτε ήθελες. Αλλά αυτό συνέβαινε πριν από πάρα πολύ καιρό...»

Κορδέλα, κουδουνάκι, σμαράγδι, γραμματόσημο. Οι λέξεις που έβγαιναν από το στόμα της μητέρας μου με συνάρπαζαν, σαν να ήταν ονόματα μικρών κοριτσιών από μακρινές χώρες ή καινούρια είδη φυτών. Καθώς την άκουγα να μιλάει, απολάμβανα με τη φαντασία μου μια εποχή όπου όλα αυτά τα πράγματα είχαν μια θέση στο νησί.

Εντούτοις αυτό ήταν και αρκετά δύσκολο συγχρόως. Τα αντικείμενα στην παλάμη μου έμοιαζαν να ζαρώνουν, τελείως ακίνητα, σαν ζωάκια σε χειμερία νάρκη, δε μου έστελναν κανένα σήμα. Συνήθως μου άφηναν μια αίσθηση αβεβαιότητας, λες και προσπαθούσα να φτιάξω πηλίνα αντίγραφα των νεφών που

υπήρχαν στον ουρανό. Όταν στεκόμουν μπροστά στα μυστικά συρτάρια, ένιωθα ότι έπρεπε να συγκεντρωθώ σε κάθε λέξη που έλεγε η μητέρα μου.

Η αγαπημένη μου ιστορία ήταν για το «άρωμα», ένα διαυγές υγρό σε ένα γυάλινο μπουκαλάκι. Την πρώτη φορά που η μητέρα μου το ακούμπησε στο χέρι μου, νόμισα πως ήταν κάτι σαν ζαχαρόνερο και πήγα να το βάλω στο στόμα μου.

«Όχι, δεν πίνεται αυτό» φώναξε η μητέρα μου γελώντας. «Βάζεις απλώς μια σταγόνα στον λαιμό σου, έτσι». Ύστερα πίεσε προσεκτικά το μπουκαλάκι πίσω από το αυτί της.

«Μα γιατί να το κάνεις αυτό;» ρώτησα εντελώς σαστισμένη.

«Το άρωμα είναι αθέατο στο μάτι, αλλά αυτό το μπουκαλάκι περιέχει κάτι αρκετά δυνατό» είπε.

Το σήκωσα ψηλά και το εξέτασα.

«Όταν το βάζεις πάνω σου, έχει υπέροχη μυρωδιά. Είναι ένας τρόπος να σαγηνεύσεις κάποιον. Στα νιάτα μου το χρησιμοποιούσαμε πριν βγούμε ραντεβού με ένα αγόρι. Η επιλογή του κατάλληλου αρώματος ήταν εξίσου σημαντική με την επιλογή του κατάλληλου φορέματος· και τα δύο θέλαμε να αρέσουν στο αγόρι. Αυτό το άρωμα το φορούσα τον καιρό που φλέρταρα

με τον πατέρα σου. Συναντιόμασταν συνήθως σ' έναν ροδώνα στον λόφο νότια της πόλης, κι εγώ δυσκολευόμουν πολύ να βρω μια ευωδιά που δε θα την έπνιγαν τα λουλούδια. Όταν το αεράκι ανακάτευε τα μαλλιά μου, του έριχνα μια ματιά σαν να τον ρωτούσα αν είχε προσέξει το άρωμά μου».

Η μητέρα μου ήταν πολύ κεφάτη όποτε μιλούσε γι' αυτό το μπουκαλάκι.

«Εκείνα τα χρόνια όλοι μπορούσαν να μυρίσουν ένα άρωμα. Όλοι ήξεραν πόσο υπέροχο είναι. Αλλά δεν είναι έτσι πια. Δεν πουλιέται πουθενά, και κανείς δεν το θέλει. Εξαφανίστηκε το φθινόπωρο της χρονιάς που παντρευτήκαμε ο πατέρας σου κι εγώ. Συγκεντρωθήκαμε στις όχθες του ποταμού με τα αρώματά μας. Μετά ανοίξαμε τα μπουκαλάκια και χύσαμε το περιεχόμενό τους, παρατηρώντας τα αρώματα να διαλύονται στο νερό λες και ήταν κάποια άχρηστα υγρά. Μερικές κοπέλες έφεραν τα μπουκαλάκια στη μύτη τους για μία τελευταία φορά, αλλά η ικανότητα να μυρίζουμε το άρωμα είχε σβήσει ήδη μαζί και με όλες τις αναμνήσεις της σημασίας του. Μετά απ' αυτό το γεγονός ο ποταμός μύριζε έντονα για δυο τρεις μέρες και μερικά φάρια μάλιστα είχαν φοφήσει. Αλλά κανείς δε φάνηκε να το προσέχει. Βλέπεις, η

ίδια η ιδέα του “αρώματος” είχε εξαφανιστεί από το μυαλό των ανθρώπων».

Τελειώνοντας αυτό που έλεγε, μου φάνηκε θλιμμένη. Μετά με σήκωσε στην αγκαλιά της και μου είπε να μυρίσω το άρωμα στον λαιμό της.

«Λοιπόν;» ρώτησε. Δεν είχα όμως ιδέα τι να απαντήσω. Καταλάβαινα ότι υπήρχε κάποιο είδος ευωδιάς εκεί –σαν τη μυρωδιά του φρουγανισμένου ψωμιού ή του χλωρίου της πισίνας, διαφορετική όμως–, αλλά όσο κι αν προσπάθησα, καμιά άλλη σκέψη δε μου ήρθε στο μυαλό.

Η μητέρα μου περίμενε, αλλά αφού δεν είπα τίποτα, αναστέναξε σιγανά.

«Δεν πειράζει» είπε. «Για σένα το άρωμα δεν είναι παρά λίγες σταγόνες νερό. Δε γίνεται αλλιώς. Είναι εντελώς αδύνατον να θυμηθούμε τα πράγματα που χάσαμε στο νησί αφότου εξαφανιστούν». Και μ’ αυτό επέστρεψε το μπουκαλάκι στο συρτάρι του.

Όταν το ρολόι στην κολόνα του στούντιο της χτύπησε εννέα, ανέβηκα στο δωμάτιό μου για να κοιμηθώ. Η μητέρα μου επέστρεψε στη δουλειά με το σφυρί της και τη σμίλη, ενώ το μισοφέγγαρο λαμποκοπούσε στο μεγάλο παράθυρο.

Την ώρα που με καληνύχτιζε μ’ ένα φιλή, έκανα

τελικά την ερώτηση που με προβληματίζε αρκετό καιρό.

«Μαμά, γιατί θυμάσαι όλα τα πράγματα που έχουν εξαφανιστεί; Γιατί μπορείς να μυρίσεις ακόμα το “άρωμα” που όλοι οι άλλοι έχουν ξεχάσει;»

Κοίταξε έξω από το παράθυρο για μια στιγμή ατενίζοντας το φεγγάρι και ύστερα τίναξε λίγη σκόνη από την ποδιά της.

«Μάλλον επειδή τα σκέφτομαι συνεχώς» είπε με φωνή κάπως βραχνή.

«Ναι, αλλά δεν καταλαβαίνω» είπα. «Γιατί είσαι η μοναδική που δεν έχασε τίποτα; Τα θυμάσαι όλα; Για πάντα;»

Χαμήλωσε το βλέμμα της, λες κι αυτό ήταν κάτι θλιβερό, κι εγώ τη φίλησα ξανά για να την κάνω να νιώσει καλύτερα.

2

Η μητέρα μου πέθανε, και μετά πέθανε ο πατέρας μου· έκτοτε ζω ολομόναχη στο σπίτι αυτό. Πριν από δύο χρόνια η παραμάννα που με φρόντιζε όταν ήμουν μικρούλα πέθανε επίσης, από καρδιακή προσβολή. Πρέπει να έχω κάτι ξαδέλφια που ζουν σ' ένα χωριό κοντά στις πηγές του ποταμού στην πιο απόμακρη πλαγιά των βουνών, προς βορρά, αλλά δεν τα έχω συναντήσει ποτέ. Τις βουνοπλαγιές καλύπτουν αγκαθωτά δέντρα και οι κορυφές είναι μονίμως σκεπασμένες από ομίχλη, κι έτσι κανείς ποτέ δε δοκιμάζει να τις διασχίσει. Και καθώς δεν υπάρχει χάρτης του νησιού, οι χάρτες έχουν εξαφανιστεί εδώ και χρόνια, κανείς δεν ξέρει το ακριβές σχήμα του ή τι ακριβώς βρίσκεται από την άλλη μεριά των βουνών.

Ο πατέρας μου ήταν ορνιθολόγος. Εργαζόταν σ' ένα παρατηρητήριο στην κορυφή του λόφου, στα νότια. Περνούσε αρκετούς μήνες τον χρόνο εκεί, συλλέγοντας στοιχεία, φωτογραφίζοντας τα ζώακια και προσπα-

θώντας να γίνει η επώαση των αυγών. Μου άρεσε πολύ να τον επισκέπτομαι και πήγαινα όσο συχνά μπορούσα, με τη δικαιολογία ότι έπρεπε να του δώσω το κολατσιό του. Οι νεαροί ερευνητές ήταν ευγενικοί μαζί μου και με καλομάθαιναν με μπισκότα και ζεστή σοκολάτα.

Καθόμουν πάνω στα πόδια του πατέρα μου και μελετούσα τα πλάσματά του με τα κιάλια του. Το σχήμα του ράμφους, το χρώμα των φτερών γύρω από το μάτι, ο τρόπος που κινούνταν οι φτερούγες, τίποτα δεν ξέφευγε από την προσοχή του καθώς εργαζόταν για την ταυτοποίησή τους. Τα κιάλια ήταν πολύ βαριά για ένα κοριτσάκι, και όταν τα μπράτσα μου κουράζονταν, ο πατέρας μου έβαζε τα δικά του χέρια κάτω από τα κιάλια για να κρατήσει το βάρος τους. Όταν καθόμασταν έτσι, μάγουλο με μάγουλο, παρατηρώντας τα πουλιά να απογειώνονται, πάντοτε ήθελα να τον ρωτήσω αν ήξερε τι είχε στα συρτάρια του το παλιό ερμάρι στο στούντιο της μητέρας μου. Καθώς όμως πήγαινα να μιλήσω, θυμόμουν το προφίλ της όταν ατένιζε τη λεπτή φέτα του φεγγαριού από τον φεγγίτη, και ποτέ δεν έβρισκα τα λόγια. Προτιμούσα να του μεταφέρω τις οδηγίες της μητέρας μου να φάει το κολατσιό του πριν χαλάσει.

Όταν ερχόταν η ώρα να φύγω, με συνόδευε μέχρι τη στάση του λεωφορείου. Σ' ένα σημείο στον δρόμο, όπου τα ζωάκια πήγαιναν να φάνε, σταματούσα και θρυμματίζα ένα από τα μπισκότα που μου είχαν δώσει οι βοηθοί του.

«Πότε θα γυρίσεις σπίτι;» τον ρωτούσα.

«Το Σάββατο το βράδυ μάλλον» μου έλεγε και φαινόταν αμήχανος. «Μην ξεχάσεις να πεις στη μητέρα σου ότι την αγαπώ». Με αποχαιρετούσε κουνώντας το χέρι του τόσο ζωηρά, ώστε κάθε φορά κινδύνευε να χάσει το κόκκινο μολύβι ή τον διαβήτη ή τον μαρκαδόρο ή τον χάρακα ή τη λαβίδα που είχε χωμένα στην τσέπη του πουκαμίσου του.

. . .

Νομίζω πως ήταν ευτύχημα ότι τα πουλιά εξαφανίστηκαν μετά τον θάνατο του πατέρα μου. Οι περισσότεροι άνθρωποι στο νησί έβρισκαν γρήγορα κάποια άλλη εργασία όταν μια εξαφάνιση επηρέαζε τη δουλειά τους, αλλά δε νομίζω ότι κάτι τέτοιο θα ήταν εφικτό στην περίπτωση του πατέρα μου. Η ταυτοποίηση εκείνων των άγριων πλασμάτων ήταν το μοναδικό αληθινό ταλέντο του.

Όταν τα καπέλα εξαφανίστηκαν, ο πιλοποιός, ο

οποίος ζούσε στην απέναντι πλευρά του δρόμου, άρχισε να φτιάχνει ομπρέλες. Ο σύζυγος της παραμάννας μου, ο οποίος ήταν μηχανικός στο φεριμπότ, έγινε φύλακας σε αποθήκη. Μια κοπέλα, λίγα χρόνια μεγαλύτερη από μένα στο σχολείο, εργαζόταν σε κομμωτήριο, αλλά βρήκε γρήγορα δουλειά σαν μαία. Κανείς τους δεν είπε κουβέντα γι' αυτό. Ακόμα κι όταν η καινούρια δουλειά ήταν λιγότερο καλοπληρωμένη, δεν έδειχναν να λυπούνται που έχασαν την παλιά τους. Φυσικά, αν τολμούσαν να διαμαρτυρηθούν, ίσως προκαλούσαν την προσοχή της Αστυνομίας της Μνήμης.

Οι άνθρωποι, κι εγώ δεν αποτελώ εξαίρεση, είναι ικανοί να ξεχάσουν σχεδόν τα πάντα, λες και το νησί μας δε θα μπορούσε να επιπλέει παρά μόνο σε μια τελείως άδεια θάλασσα.

Η εξαφάνιση των πουλιών, όπως έγινε με τόσα άλλα πράγματα, συνέβη ξαφνικά ένα πρωί. Όταν άνοιξα τα μάτια μου, αισθάνθηκα κάτι περίεργο, σχεδόν βίαια τραχύ, στην ποιότητα του αέρα. Το σημάδι μιας εξαφάνισης. Τυλιγμένη ακόμα στην κουβέρτα μου, κοίταξα προσεκτικά τριγύρω στο δωμάτιο. Τα καλλυντικά στην τουαλέτα μου, τους συνδετήρες και τις σημειώσεις που ήταν σκόρπια στο γραφείο μου, τη δαντέλα στις κουρτίνες, το ράφι με τους δίσκους – θα

μπορούσε να είναι οτιδήποτε. Χρειαζόταν υπομονή και συγκέντρωση για να καταλάβεις τι είχε χαθεί. Σηκώθηκα, φόρεσα ένα πουλόβερ και βγήκα στον κήπο. Οι γείτονες ήταν όλοι έξω κι αυτοί και κοιτούσαν γύρω τους με αγωνία. Το σκυλί στη διπλανή αυλή γρούλιζε σιγανά.

Τότε εντόπισα ένα μικρό καφετί πλάσμα να πετάει ψηλά στον ουρανό. Ήταν στρουμπουλό και είχε στο στήθος του κάτι που έμοιαζε με θύσανο από λευκά φτερά. Είχα μόλις αρχίσει να αναρωτιέμαι μήπως ήταν ένα από τα πλάσματα που είχα δει με τον πατέρα μου, όταν συνειδητοποίησα ότι όλα όσα ήξερα γι' αυτά είχαν εξαφανιστεί από μέσα μου: οι αναμνήσεις μου, τα συναισθήματά μου, το ίδιο το νόημα της λέξης «πουλί» – τα πάντα.

«Τα πουλιά» μουρμούρισε ο πρώην πιλοποιός από απέναντι. «Στα τσακίδια να πάνε. Αμφιβάλλω αν θα λείψουν σε κανέναν». Τύλιξε καλύτερα το κασκόλ γύρω από τον λαιμό του και φταρνίστηκε σιγανά. Μετά με πήρε το μάτι του. Ίσως επειδή θυμήθηκε ότι ο πατέρας μου είχε υπάρξει ορνιθολόγος, μου χαμογέλασε κάπως αμήχανα και έφυγε για τη δουλειά του. Όταν οι άλλοι έξω συνειδητοποίησαν τι είχε εξαφανιστεί, φάνηκαν κι αυτοί ανακουφισμένοι. Επέστρεψαν

στις πρωινές τους υποχρεώσεις, αφήνοντάς με μόνη να κοιτάζω τον ουρανό.

Το μικρό καφετί πλάσμα πέταξε διαγράφοντας έναν μεγάλο κύκλο και μετά εξαφανίστηκε προς τον βορρά. Δεν μπορούσα να θυμηθώ το όνομα του είδους, και με τσάκωσα να εύχομαι να πρόσεχα περισσότερο τότε που ήμουν με τον πατέρα μου στο παρατηρητήριο. Προσπάθησα να διατηρήσω στη μνήμη μου τον τρόπο με τον οποίο πετούσε, τον ήχο του κελαηδήματός του ή τα χρώματα των φτερών του, αλλά ήξερα ότι ήταν μάταιο. Αυτό το πουλί, που θα έπρεπε να είναι συνυφασμένο με τις αναμνήσεις μου από τον πατέρα μου, δεν ήταν πια σε θέση να μου εκμαιεύσει οποιοδήποτε συναίσθημα. Δεν ήταν τίποτα παραπάνω από ένα πλάσμα, κινούμενο απλώς στον χώρο χάρη στην κατακόρυφη κίνηση των φτερών του.

Εκείνο το απόγευμα πήγα στην αγορά για να κάνω τα ψώνια μου. Εδώ κι εκεί είδα παρέες ανθρώπων που κρατούσαν κλουβιά, στο εσωτερικό των οποίων παπαγαλάκια, γκριζα σπουργίτια και καναρίνια φτερούγιζαν νευρικά, σαν να γνώριζαν τι επρόκειτο να συμβεί. Οι άνθρωποι που κρατούσαν τα κλουβιά ήταν σιωπηλοί, σαν ζαλισμένοι, προσπαθώντας ίσως ακόμα να προσαρμοστούν σ' αυτή την καινούρια εξαφάνιση.